

že může nárok na přednostní uspokojení prováděti žalobou podle § 258 ex. ř. Nároku na přímé uspokojení s obejitím předpisů exekučního řádu, jak se o to pokusila vymáhající věřitelka, však nemá,

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky.

D ů v o d y:

Poddlužníkovi nepřísluší ovšem právo k rekursu proti příkazovému usnesení, jakž bylo vysloveno v rozhodnutí čís. 6643 sb. n. s., na něž dovolací rekurentka poukazuje. Avšak předpokladem toho rozhodnutí jest, že pohledávka byla před tím podle § 294 ex. ř. zabavena, čemuž poddlužník se mohl brániti podle čtvrtého odstavce § 294 ex. ř. Přímým povolením přikázání pohledávky k vybrání byl by poddlužník připraven o toto právo k rekursu. Nelze je nahraditi tím, že se proti pohledávce přikázané k vybrání může brániti ve sporu vymáhajícím věřitelem proti němu zahájeném, ano tu jde o hmotněprávní otázku, o bytí nebo nebytí pohledávky samé, kdežto při rekursu se brání poddlužník proti povolení exekuce a jde o formální otázku vedení exekuce vůbec. Bylo-li vydáno přímo ihned příkazovací usnesení, má povahu povolení exekuce a jest proto poddlužník k rekursu oprávněn. A jeho rekurs také směřoval proti zahájení exekuce na pohledávku, an vytýkal nezákonnost, a to právem. Neboť přikázání k vybrání lze povolití podle § 303 prvý odstavec ex. ř. jen ohledně zabavené pohledávky, která byla zabavena podle § 294 třetí odstavec ex. ř., což se v souzeném případě nestalo. Na tom nic nemění okolnost, že vymáhající věřitelka má na pohledávce přednostní zástavní právo podle § 10 zákona o provozu silostrojů a § 127 zákona o pojišťovací smlouvě, ano tím jest určeno jen její výsadní pořadí, avšak formální předpisy exekučního řádu o vedení exekuce na pohledávky nejsou tím dotčeny. Dovoláný krajský soud v L. byl ovšem příslušný k povolení exekuce podle § 1 čís. 1 a § 4 čís. 1 ex. ř., poněvadž vymáhající straně šlo zřejmě o povolení exekuce, a nebylo proto vůbec důvodu k odstoupení příslušnému soudu podle § 44 j. n. Poněvadž exekuční návrh odporoval svým doslovem předpisům exekučního řádu o způsobu vedení exekuce, byl nepřipustný a musil býti zamítnut.

Čís. 14030.

»Budějovičtí pravovárečníci, měšťanský pivovar založený roku 1795«, jsou osobou právnickou, založenou na podkladu soukromoprávním.

Soukromoprávní povahy jest i zákaz čepovati cizí pivo pod ztrátou nároku na várečné. Pro přistouplého podílníka jest tento zákaz stanov závazný bez ohledu na to, zda byl či nebyl vložen do pozemkové knihy jako reální břemeno na pravovárečných domech.

Zákaz čepovati cizí pivo v pravovárečném domě pod ztrátou várečného odpovídá účelu pravovárečného společenstva.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1934, Rv I 236/33.)

Budějovičtí pravovářečníci, měšťanský pivovar založený roku 1795, domáhali se na žalované záložně, by bylo zjištěno, že vzhledem k právnímu poměru mezi žalující a žalovanou stranou jako vlastníci pravovářečných domů č. p. 168, 169 a 261 v Českých Budějovicích, vnitřní město, zapsaných ve vl. č. 168, 169 a 263 v Českých Budějovicích, vnitřní město, tedy jako členem žalující strany, žalovaná strana jest vyloučena z braní várečného užitku z řečených domů, kterýžto užitek žalující strana pokaždé svým členům vyplácí, v onom roce, v kterémž bez souhlasu správní rady žalující strany v jednom z těchto domů čepuje nebo dává čepovati jiné než žalující stranou vyrobené pivo. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Prvý soud posoudil věc správně podle práva, považovav ustanovení stanov § 21 písm. e), pokud se týče § 32 za nezávazné pro žalovanou stranu a zamítnuv z toho důvodu žalobu. § 21 písm. e) stanov mluví o nevolitelnosti a nemožnosti býti členy správní rady toho, kdo výčep nebo prodej cizího piva v majetku náležejícím jemu, jeho manželci nebo jeho nezletilým dětem a ležícím v obvodu obce města Č. Budějovic buď sám provozuje nebo takovou živnost tam provozovati nechá; § 32 pak praví, že bráti várečné, účastniti se valné hromady, ve valné hromadě hlasovati, odpírá se pro dotyčný správní rok těm pravovářečnickům, jimž nebyla přiznána volitelnost podle § 21 písm. e). Soud odvolací nesouhlasí sice s názorem žalované strany, že slovem Reale v německém znění stanov vyznačuje se radikovaná živnost hostinská s nemovitostí spojená. Výklad ten nesouhlasí ani s německým doslovem stanov, tím méně pak s doslovem českých stanov, kde se mluví o »majetku«. Také nesouhlasí soud odvolací s názorem žalované strany, že slovem »cizí právo« jest rozuměti jen pivo mimobudějovické, poněvadž slovem »cizí« ve smyslu stanov a úmyslu těch, kdo stanovy tvořili, rozuměti jest každé pivo, vyrobené v jiném pivovaru než v pivovaru pravovárečného společenstva, jehož majitel nemovitosti jest společníkem. Ve věci samé jest sice právní povaha pravovárečného společenstva v literatuře sporná. Randa v Právu obchodním nepovažuje společenstvo takové za právnickou osobu, poněvadž jmění patří osobám fysickým a považuje proto společenstvo takové za veřejnou obchodní společnost. Avšak v soudní praxi se ustálil názor, že pravovárečná společenstva považovati jest za osoby právnické podle § 26 obč. zák., za účelové jmění neosobní, od soukromého majetku oddělené a výhradně ku provozování obchodního podniku sloužící, jehož práva určují se účelem tohoto útvaru a účelem tím jest společné provozování podniku pivovarského na základě soukromoprávním na rozdíl od dřívějšího oprávnění, založeného na výsadách veřejnoprávních, jakým bylo t. zv. právo propinační, záležející v povinnosti obyvatelů určitého vrchnostenského obvodu, neodebíratí pivo jinde než od vrchnosti. Toto právo propinační bylo zrušeno zákonem ze dne 30. dubna 1869 čís. 65 z. zák. pro Čechy. Závazek, stanovený stanovami žalujících pravovářečnicků není sice právem propinačním, avšak svou povahou se mu úplně podobá. Podíl pravovárečný jest samostatnou hodnotou majetkovou, s níž může vlastník domu samostatně nakládati a v nakládání tom může

býti omezen vůlí společenstva jen potud, pokud se podrobil závazku, v tomto směru ho omezujícím. Takovým závazkem by bylo, kdyby byl jako reálné břemeno vložen do knih pozemkových, takže by vázal každého majitele t. zv. pravovárečného domu, ač i zde přípustnost vkladu takového závazku se běře v pochybnost (rozhodnutí čis. 5405 sb. n. s.), nebo kdyby majitel domu sám o sobě závazek takový na sebe převzal. O takový případ však tu nejde, poněvadž závazek ten není ani vložen na domě žalované strany čp. 261 v Čes. Budějovicích, nýbrž s domem tím jest jen spojeno várečné právo, ani nepřevzal nynější majitel tohoto domu onen závazek, ježto nabytí vlastnictví domu teprve smlouvou ze dne 26. října 1926 a netvrdí se ani, že smlouvou závazek na sebe vzal. Není proto proň závazným ustanovení stanov § 21 e) a 32, poněvadž závazek takový omezoval by jeho právo vlastnické způsobem neodpovídajícím účelu pravovárečného společenstva, a neváže proto usnesení většiny (stanov) žalovanou. Nemůže proto býti vyloučena žalovaná strana ze zisku pravovárečného společenstva proto, že v jejím domě neodebírá hostinec tam se nalézající pivo z pivovaru žalující strany (rozhodnutí čis. 7720 sb. n. s.).

N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.

D ů v o d y:

Odvolací soud vychází ze správného názoru, že žalující strana »Budějovičtí pravovárečníci, měšťanský pivovar založený 1795« jest osobou právnickou podle § 26 obč. zák. založenou na soukromoprávním podkladu a že má proto soukromoprávní povahu i zákaz čepovati cizí pivo pod ztrátou nároku na várečné, uvedený ve smlouvě ze dne 30. července 1792 uzavřené měšťanstvem s magistrátem, převzatý do smlouvy z 25. června 1795 a pak i do stanov (§§ 32, 21 e), až do nynější doby. Žalovaná strana věděla, že domy čis. 168, 169 a 261 v Českých Budějovicích jsou domy pravovárečné, poněvadž tak jsou vyznačeny i v pozemkové knize. Musila proto z toho souditi, že jako členka pravovárečného měšťanstva má určitá práva a závazky a měla, šetříc průměrné opatrnosti (§ 1297 obč. zák.) důvod, aby pátrala po pramenech těchto práv a závazků, o nichž se mohla snadno přesvědčiti, když ne ze sbírky listin knihovního soudu, tak z obchodního rejstříku a nemohla by se vůbec dovolávat důvěry ani v pozemkovou knihu ani v obchodní rejstřík. Jest proto i pro žalovanou stranu jako přistouplého podílníka ustanovení §§ 32 a 21 e) stanov závazným bez ohledu na to, zda onen zákaz byl či nebyl vložen do pozemkové knihy jako reální břemeno na zmíněných pravovárečných domech. Rozhodnutí čis. 5405 a 4326 sb. n. s., v nichž bylo vysloveno, že závazek k odběru piva z určitého pivovaru nelze vložiti do pozemkové knihy jako reální břemeno a že zavazuje nabyvatele nemovitosti jen, když jej osobně a zvláště převzali, nedopadá na souzený případ, ano tam nešlo o právní poměr mezi pravovárečným měšťanstvem a jeho podílníkem, nýbrž o poměr pivovaru k hostinskému, jehož předchůdce měl spláceti pivovaru zápujčku odběrem piva. Ne-

obstojí však ani druhý důvod, z něhož žaloba byla zamítnuta, že totiž tak zvaný zákaz čepovati cizí pivo v pravovárečném domě pod ztrátou várečného neodpovídá účelu pravovárečného společenstva, byť to bylo vysloveno v rozhodnutí čís. 7720 sb. n. s., týkajícím se pravovárečného měšťanstva klatovského. Neboť účelem pravovárečného měšťanstva jest vařiti a prodávati pivo a výtěžky rozdělovati mezi podílníky. Záleží mu proto na tom, aby odbyl piva byl co největší. Podílníci pravovárečného měšťanstva jsou povinni podporovati tento účel a mají proto již mravní povinnost se snažiti, aby v jejich domech pravovárečných bylo čepováno pivo pravovárečné. Slouží proto právě naopak ono ustanovení stanov účelu pravovárečného měšťanstva, ano chce omeziti konkurenci cizího piva, aby docílilo většího prospěchu pro sebe a své podílníky. Nejde tu o omezování vlastnického práva neb nezadatelných práv (§§ 17, 1459 obč. zák.) jednotlivých podílníků, ano ustanovení ono jim vůbec nezakazuje čepovati cizí pivo, nýbrž spojuje jen s čepováním cizího piva ztrátu várečného. A to odpovídá jak účelu pravovárečného měšťanstva i zásadám poctivosti styku (§ 914 obč. zák.), neboť, domáhá-li se podílních výhod ze svého podílnictví, musí plniti i závazky mu uložené. Žalovaná strana se domáhala a domohla várečného ve sporu C III 381/29 okresního soudu v Českých Budějovicích, a trvá-li na těchto výhodách, musí plniti také i závazky.

Čís. 14031.

Působnost opatrovníka, zřízeného neujaté pozůstalosti ve sporu proti ní, nepřestává tím, že se k pozůstalosti přihlásil dědic a že byla jeho dědická přihláška přijata na soud, nýbrž opatrovník zůstává zákonným zástupcem pozůstalosti, dokud přihlášený dědic sám nevstoupí do sporu.

Příslušnost podle § 77 j. n.

Pozůstalostní řízení bylo zahájeno tím, že soud, obdržev od notáře jako soudního komisaře úmrtní zápis, přidělil projednání pozůstalosti notáři.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1934, R I 1338/34.)

Žalující spolek podal dne 24. listopadu 1931 u pozůstalostního soudu žalobu na 1. pozůstalost po Josefu H-ovi, zastoupenou přihlášenými dědici, a 2. na Emila H-a jako povinného (rukojmí a plátce), by zaplatil rukou společnou a nerozdílnou s pozůstalostí zažalovaný peníz. Soud první stolice doručil žalobu Emilu H-ovi i všem osobám, jež byly v žalobě označeny jako k pozůstalosti přihlášení dědicové Josefa H-a. Při ústním jednání dne 3. listopadu 1932 se ukázalo, že se k pozůstalosti do této doby nikdo jako dědic nepřihlásil, a žalovaná pozůstalost namítla nedostatek procesní způsobilosti. Při tomto roku spolužalovaný Emil H. odůvodnil námitku místní nepřislušnosti ohledně sebe jako spolužalovaného tím, že bydlí mimo obvod soudu a že podmínky příslušnosti soudu z důvodů společenství v rozepři nejsou splněny. Po-